10.11.2023
Laitila Antti

Finanssiala ry

U 62/2023 vp
Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästysten torjumisesta

## Maksuviivästyksiä on torjuttava tarkoituksenmukaisin keinoin

- Finanssiala ry (FA) kannattaa asetusehdotuksen tavoitteita, mutta pitää ehdotettuja keinoja liian jäykkinä ja osin oikeusjärjestyksen kokonaisuuteen sopimattomina

### 1 Direktiivi olisi asetusta parempi sääntelyinstrumentti

Valtioneuvoston tavoin FA katsoo, että asetusehdotuksen sinänsä kannatettavat tavoitteet muun muassa maksukurin parantamisesta olisi helpompaa toteuttaa direktiivillä kuin asetuksella. Kirjelmässä mainittuun tapaan normien sovittaminen oikeusjärjestyksen kokonaisuuteen onnistuu paremmin, jos sääntely annetaan direktiivinä myös tulevaisuudessa.

EU-komissio on viime vuosina ohjannut myös direktiivien täytäntöönpanoa paikoin aiempaa tiukemmin. Kokonaisuuden kannalta ei olekaan tarkoituksenmukaista valita asetusta sääntelyinstrumentiksi tilanteessa, jossa ehdotuksen antamiseen johtaneet ongelmat eivät Suomessa ole yhtä suuria kuin eräissä muissa jäsenvaltioissa.

### 2 Poikkeukset enimmäistakaisinmaksuajasta olisi mahdollistettava

FA yhtyy valtioneuvoston kantaan siitä, ettei poikkeuksetonta korkeintaan 30 päivän enimmäistakaisinmaksuaikaa tulisi neuvotteluissa hyväksyä. Kirjelmässä mainitulla tavalla tämä olisi huomattava poikkeus sopimusvapaudesta eikä mahdollistaisi riittävästi poikkeustilanteisiin varautumista.

Sääntelyyn perustuvan enimmäismaksuajan pidentämisen lisäksi mahdottomiksi kävisivät myös vapaaehtoiset maksuaikojen pidennykset, joita myönnettiin esimerkiksi eräisiin vakuutusmaksuihin koronaviruspandemian alkuaikana. Mahdollisia kielteisiä vaikutuksia kilpailuun kuvataan kirjelmässä asianmukaisesti esimerkiksi kauppahintojen ja kuluttajahintojen nousun osalta.

30 päiväksi määritelty enimmäistakaisinmaksuaika voi aiheuttaa muutostarvetta maksuaikasääntelyyn, jossa maksuaikoja ei ole annettu vuorokausina. Esimerkiksi vakuutusmaksu on vakuutussopimuslain mukaan suoritettava kuukauden kuluessa siitä, kun vakuutuksenantaja on lähettänyt vakuutuksenottajalle maksua koskevan laskun. Kuukaudessa voi kuitenkin olla 31 päivää ja laskutuksessa on varauduttava myös esimerkiksi tietojärjestelmäongelmien tuomiin viivästyksiin, minkä vuoksi vakuutustoiminnassa on tavallista asettaa laskun eräpäivä noin 35 päivän päähän siitä, kun lasku on muodostettu velkojan tietojärjestelmässä. Vastaavissa tilanteissa tosiasiallisia maksuaikoja olisi lyhennettävä.

## 3 Summaaristen velkomusasioiden käsittelyaikojen lyhentäminen on kannatettavaa EU-sääntelystä riippumatta

Ammattivelkojien edustajana FA:lle on tärkeää lyhentää summaaristen velkomusasioiden käsittelyaikoja, vaikka FA ymmärtääkin poikkeuksettoman enimmäiskäsittelyajan pulmallisuuden resurssinäkökulmasta. Käsittelyaikojen lyhentämistä on luontevaa tavoitella, kun pääministeri Orpon hallitusohjelman kirjausten mukaisesti selvitetään riidattomien saatavien velkomismenettelyn kehittämistä ja summaaristen velkomisasioiden siirtämistä pois käräjäoikeuksista muille viranomaisille.

## 4 Viivästyskoron ja vakiokorvauksen automaattisuudesta olisi luovuttava

FA kannattaa kirjelmän mukaista valtioneuvoston kielteistä kantaa asetusehdotuksen mukaisiin velallisen velvollisuuksiin suorittaa viivästyskorkoa ja vakiokorvausta vaatimuksetta niin, ettei velkoja voisi luopua oikeudestaan niihin. Tällainen poikkeaminen sopimusvapaudesta ei olisi velallisena olevan pk-yrityksen edun mukaista ja voisi pakottaa velkojat epätarkoituksenmukaisiin tietojärjestelmämuutoksiin.

On suhteellisen tavallista, että pienimmät, esimerkiksi muutamien kymmenien senttien suuruiset viivästyskorot poistetaan saamisista velkojien tietojärjestelmissä automaattisesti prosessitehokkuuden vuoksi, eikä ole järkevää tehdä sekä velalliselle että velkojalle hyödyttömiä, kustannuksia aiheuttavia muutoksia.

## 5 Talousosaamiskoulutukseen liittyviä velvoitteita olisi selkeytettävä

Ehdotuksen 17 artiklaan sisältyvä jäsenvaltioille asetettava velvoite huolehtia pk-yritysten luotonhallinta- ja talousosaamiskoulutuksen saatavuudesta lienee mahdollista toteuttaa esimerkiksi ely-keskusten tarjoamaa Yrittäjän talousapu -palvelua kehittämällä. Vaikka monet maksujen suorittamisessa käytettävät sähköiset palvelut ovatkin pääasiassa yksityisten yritysten kehittämiä ja hallinnoimia, tulisi sääntelyvelvoitteen täyttämisen olla viranomaisten tehtävänä siten, ettei yrityksille luoda opastamiseen liittyviä lisävelvoitteita. Käyttäjäopastus sinänsä on osa tavanomaista yritystoimintaa, mutta yritysten on saatava hoitaa se tarkoituksenmukaisimmaksi katsomallaan tavalla erityisesti elinkeinotoimintaan liittyvissä sopimuksissa.

## 6 Valvontaviranomaisen tarvetta on harkittava tarkoin

FA suhtautuu epäillen viranomaisen asettamista valvomaan yritysten välisiä sopimuksia ehdotetusti ja yhtyy valtioneuvoston kritiikkiin viranomaiselle ehdotettuja toimivaltuuksia kohtaan. FA ei toisaalta kannata myöskään viranomaistoiminnan kohdentamista tilanteisiin, joissa velallisena on suuryritys ja velkojana pienyritys. ”Suuryrityksen” ja ”pienyrityksen” tarkoituksenmukainen määrittely säädösehdotuksen tarpeisiin ei välttämättä ole helppoa ja voisi johtaa tulkintaongelmiin rajatapauksissa.

## 7 Uutta sääntelyä ei pitäisi soveltaa takautuvasti

Oikeusvarmuuden kannalta olisi ongelmallista soveltaa uutta sääntelyä takautuvasti. Sopimukset tehdään laatimishetkensä sääntelyn mukaisin reunaehdoin, ja

takautuvat, kustannuksia aiheuttavat muutokset voivat saada yrityksiä etsimään kompensaatiomahdollisuuksia muualta.

FINANSSIALA RY

Hannu Ijäs